

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 856/2015-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti 2T Future, s. r. o., Za Tonkov 196/7, Riečka, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Patajová Pataj s. r. o., J. Chalupku 8, Banská Bystrica, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Marián Pataj, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Cob 99/2014 z 30. apríla 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti 2T Future, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. septembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti 2T Future, s. r. o., Za Tonkov 196/7, Riečka (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou

Patajová Pataj s. r. o., J. Chalupku 8, Banská Bystrica, prostredníctvom ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Marián Pataj, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Cob 99/2014 z 30. apríla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou Okresnému súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) 28. októbra 2013 domáhala od žalovanej (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ]) zaplata sumy 2 691,97 € s príslušenstvom. Svoj nárok odôvodňovala tým, že 17. augusta 2006 bola medzi fyzickou osobou a obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „[REDAKOVANÉ]“), uzatvorená zmluva o poskytnutí úveru, predmetom ktorej bol záväzok [REDAKOVANÉ] poskytnúť fyzickej osobe (dlžníkovi) peňažné prostriedky v sume špecifikovanej v samotnej zmluve a tomu zodpovedajúci záväzok dlžníka poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť, zaplatiť úroky a splniť ďalšie stanovené záväzky.

Zmluva o poskytnutí úveru obsahovala ručiteľské vyhlásenie právnej predchodkyne žalovanej, v zmysle ktorého sa táto ako ručiteľka zaviazala uhradiť pohľadávku [REDAKOVANÉ] vrátane príslušenstva v prípade, ak táto nebude uhradená riadne a včas dlžníkom. [REDAKOVANÉ] dlžníkovi listom z 22. júna 2007 oznámila, že jeho záväzok sa stáva predčasne splatným a na splatenie záväzku mu bola poskytnutá lehota do 20. júla 2007. Sťažovateľka získala na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. februára 2013 uzatvorenej medzi ňou ako postupníkom a [REDAKOVANÉ] ako postupcom (ďalej len „zmluva o postúpení pohľadávok“) pohľadávku spoločnosti [REDAKOVANÉ] evidovanú voči dlžníkovi vrátane príslušenstva tejto pohľadávky a prípadných ďalších práv, ktoré sú s ňou spojené. Dlžník svoj záväzok ku dňu podania žaloby nesplnil [REDAKOVANÉ] ako pôvodnému veriteľovi ani sťažovateľke ako postupníkovi.

Právnym základom ručiteľského záväzku žalovanej bola dohoda o ručení uzavretá medzi právnou predchodkyňou žalovanej a [REDAKOVANÉ] (pôvodným veriteľom) 12. júla 2004

obsiahnutá v prílohe č. 2 k zmluve o sprostredkovaní úverov na bývanie č. 2/2004 z 12. júla 2004. Dodatkom č. 1 k zmluve o sprostredkovaní úverov na bývanie č. 2/2004 sa právna predchodkyňa žalovanej 10. januára 2006 dohodla s pôvodným veriteľom (■■■■) na doplnení čl. 10 zmluvy tak, že povinnosť plniť ručiteľský záväzok podľa ručiteľského vyhlásenia obsiahnutého v dohode o ručení trvá iba do 31. decembra 2009.

Okresný súd vydal 20. decembra 2013 platobný rozkaz č. k. 4 Rob 146/2013-29 (ďalej len „platobný rozkaz z 20. decembra 2013“), ktorým žalovanej uložil povinnosti uvedené v žalobe sťažovateľky. Žalovaná podala v zákonnej lehote proti platobnému rozkazu z 20. decembra 2013 odpor, v ktorom na svoju obranu uviedla, že nárok sťažovateľky na plnenie z úverovej zmluvy voči nej ako ručiteľovi zanikol na základe dohody, ktorú uzavrel právny predchodca žalovanej s pôvodným veriteľom (■■■■), obsiahnutej v dodatku č. 1 k zmluve o sprostredkovaní úverov na bývanie č. 2/2004 z 10. januára 2006. Sťažovateľka okresnému súdu na základe uvedených skutočností 7. júla 2014 oznámila, že žalobu berie späť, a navrhla konanie zastaviť.

Okresný súd uznesením sp. zn. 4 Cb 4/2014 z 22. júla 2014 (ďalej len „uznesenie z 22. júla 2014“) vyhovel žiadosti sťažovateľky a konanie zastavil (výrok I), žalobkyňu (sťažovateľku) zaviazal povinnosťou zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v sume 6,70 € a trov právneho zastúpenia v sume 286,20 € (výrok II), vrátil sťažovateľke súdny poplatok v sume 154,30 € a na jeho vrátenie ustanovil Daňový úrad Banská Bystrica (výrok III), žalovanej taktiež vrátil súdny poplatok v sume 154,30 € a na jeho vrátenie ustanovil Daňový úrad Prešov (výrok IV). Na základe odvolania krajský súd uznesením sp. zn. 5 Cob 99/2014 z 30. apríla 2015 odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu z 22. júla 2014 vo výroku o trovách konania potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že «Krajský súd v Prešove porušil... spomenuté základné práva a slobody tým, že ako odvolací súdu neprihliadol na argumenty sťažovateľa, týmito sa potrebným spôsobom nezaoberal, v odôvodnení rozhodnutia dostatočným spôsobom nevysvetlil, prečo sa nestotožnil s právnou argumentáciou sťažovateľa a následne vec nesprávne právne posúdil. Krajský súd v Prešove namiesto uloženia povinnosti

žalovanému nahradiť trovy konania sťažovateľovi podľa § 146 ods. 2, veta druhá O. s. p. resp. 147 ods. 1 O. s. p. alebo nepriznania náhrady trov žiadnemu z účastníkov podľa § 150 ods. 1 O. s. p. aplikoval § 146 ods. 2, vetu prvú O. s. p., ktorým povinnosť náhrady trov konania žalovaného naopak uložil sťažovateľovi. Sťažovateľ pripomína, že dôvodom podania žaloby voči žalobcovi boli nasledovné skutočnosti:

1. Zmluva o poskytnutí úveru „Hypopôžička“... uzavretá medzi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ...,

2. Ručiteľské vyhlásenie spoločnosti Slovenské kreditné karty, a. s... obsiahnuté v zmluve, v zmysle ktorého sa ručiteľ zaviazal uhradiť pohľadávku [REDAKOVANÉ] vrátane príslušenstva v prípade, ak táto nebude uhradená riadne a včas dlžníkom,

3. Univerzálne právne nástupníctvo Žalovaného na miesto ručiteľa,

4. Zmluva o postúpení pohľadávok, uzatvorená medzi [REDAKOVANÉ] ako postupcom a sťažovateľom ako postupníkom, na základe ktorej sťažovateľ okrem iných získal aj pohľadávku voči dlžníkom uvedeným v návrhu na začatie konania bola vypracovaná žalovaným (táto skutočnosť je preukázaná mailovou komunikáciou medzi žalobcom a zamestnancami žalovaného, ktorá sa nachádza v súdnom spise),

5. Pripomienkovanie obsahu zmluvy o postúpení pohľadávok bolo realizované len medzi sťažovateľom na strane jednej a žalovaným ako zástupcom postupcu na strane druhej (táto skutočnosť je preukázaná mailovou komunikáciou medzi žalobcom a zamestnancami žalovaného, ktorá sa nachádza v súdnom spise),

6. Všetky podklady týkajúce sa postupovaných pohľadávok (vrátane úverových zmlúv obsahujúcich ručiteľské vyhlásenie žalovaného) predkladal sťažovateľovi výlučne žalovaný (táto skutočnosť je preukázaná mailovou komunikáciou medzi sťažovateľom a zamestnancami žalovaného, ktorá sa nachádza v súdnom spise),

7. Sťažovateľ v čase pred podaním návrhu na začatie konania v obdobných veciach opakovane vyzval žalovaného na splnenie jeho ručiteľského záväzku, pričom žalovaný existenciu a obsah svojho ručiteľského záväzku žiadnym spôsobom nespochybnil (vzor výzvy na splnenie ručiteľského záväzku žalovaného a vzor odpovede žalovaného na túto výzvu sa nachádza v súdnom spise),

8. Žalovaný napriek evidentnej snahe sťažovateľa riešiť vec mimosúdne (preukazuje to zaslanie výziev na splnenie ručiteľského vyhlásenia) neoznámil sťažovateľovi zánik jeho

ručiteľského záväzku; žalovaný napriek opakovaným výzvam sťažovateľa až v priebehu súdneho konania predložil konajúcemu súdu listinu preukazujúcu zánik jeho ručiteľského záväzku.

Z uvedených skutočností je absolútne nepochybné, že sťažovateľ v čase pred podaním návrhu na začatie konania a ani v jeho priebehu z dôvodu konania žalovaného (až do momentu podania odporu proti platobnému rozkazu) nemal objektívnu možnosť zistiť, že ručiteľský záväzok žalovaného v skutočnosti neexistuje. Procesným úkonom sťažovateľa bezprostredne nasledujúcim po zistení, že ručiteľský záväzok žalovaného fakticky neexistuje, bolo späťvzatie návrhu na začatie konania. Sťažovateľ sa teda v priebehu celého konania správal racionálnym spôsobom sledujúcim rýchly a efektívny priebeh konania. Ak si sťažovateľ uplatnil nárok, ktorý sa v konečnom dôsledku ukázal ako neexistujúci, stalo sa tak výlučne na základe konania žalovaného. Sťažovateľ zdôrazňuje, že pokiaľ by mal vedomosť o zániku ručiteľského záväzku voči žalovanému, nikdy by sa nedomáhal súdnej ochrany neexistujúceho nároku.»

Podľa názoru sťažovateľky žalovaná svojím konaním zavinila zastavenie konania a z uvedeného dôvodu považuje „výklad ustanovenia § 147 ods. 1 O. s. p. aplikovaný Krajským súdom... za neobhájiteľný a ústavne nekonformný. Z textu ustanovenia § 147 ods. 1 O. s. p. nie je možné pri aplikácii ktorejkoľvek výkladovej metódy dospieť k záveru, že zavinenie zastavenia konania je potrebné (možné) zredukovať len na skutočnosť späťvzatia návrhu na začatie konania zo strany sťažovateľa, ktorým je v tomto prípade sťažovateľ. V záujme účelu občianskeho súdneho konania vyjadreného v ustanovení § 3 O. s. p. je potrebné súčasne posudzovať, čo bolo dôvodom späťvzatia návrhu na začatie konania. Pri podrobnom posudzovaní dôvodu späťvzatia návrhu na začatie konania, ktoré je nevyhnutné pre spravodlivé a zákonné rozhodnutie o náhrade trov konania, je možné zo strany všeobecných súdov identifikovať nespočetné množstvo, v ktorých bolo síce konanie zastavené na základe späťvzatia návrhu na začatie konania, avšak zastavenie konania napriek tomu nebolo zavinené žalobcom (v tomto prípade sťažovateľom).“

Sťažovateľka argumentuje aj odkazom na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 169/05 z 25. augusta 2005, ktorého právne závery sú podľa jej názoru aplikovateľné

aj na prerokúvanú vec. *V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že napriek skutočnosti, že vo vyjadrení z 18. decembra 2014 poukázala na označené rozhodnutie ústavného súdu, krajský súd jej argumentáciu ignoroval a „v odôvodnení svojho rozhodnutia sa právnymi názormi ústavného súdu... vôbec nezaoberal...“.*

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. 04. 2015, sp. zn. 5 Cob/99/2014-121 bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

II. Ústavný súd SR ruší Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. 04. 2015, sp. zn. 5 Cob/99/2014-121 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Prešove je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 287,04 €.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd poukazuje v súvislosti s argumentáciou sťažovateľky na tú časť svojej konštantnej judikatúry, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. V súvislosti so svojím ústavným postavením ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie

a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

V rámci predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že sťažovateľka sa domáha ústavnej ochrany v právnej veci, ktorej podstatou je spor o sumu 292,90 €, ktorú má podľa uznesenia okresného súdu z 22. júla 2014 v spojení s napadnutým uznesením krajského súdu zaplatiť žalovanej z titulu náhrady trov konania a náhrady trov právneho zastúpenia, t. j. ide nepochybne o právnu vec, ktorú možno označiť ako bagateľnú. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na prvú vetu § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), z ktorej vyplýva, že vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy, je dovolanie *ex lege* neprípustné. Za okolností, keď Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd (m. m. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 681/2015).

Uvedená skutočnosť už sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej. Ústavný súd napriek tomu považuje za potrebné v rámci predbežného prerokovania preskúmať v súlade so základnými východiskami svojej doterajšej judikatúry ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu aj

z vecného hľadiska. Sťažovateľka tvrdí, že krajský súd aplikáciou § 146 ods. 2 prvej vety OSP a uložením jej povinnosti nahradiť žalovanej trovy konania z dôvodu zavinenia zastavenia konania porušil jej práva podľa ústavy a dohovoru. Sťažovateľka tvrdí, že v prerokúvanej veci nemala objektívnu možnosť zistiť, že ručiteľský záväzok žalovanej neexistuje, pričom pokiaľ by znalosťou o tejto skutočnosti disponovala, nikdy by sa proti žalovanej nedomáhala súdnej ochrany neexistujúceho nároku. Naopak, všeobecný súd mal na vec sťažovateľky aplikovať § 146 ods. 2 druhú vetu OSP, prípadne § 147 ods. 1 OSP alebo § 150 ods. 1 OSP a náhradu trov konania nepriznať žiadnemu z účastníkov konania.

Vychádzajúc z predmetu sťažnosti, ktorý tvoria námietky sťažovateľky smerujúce proti rozhodovaniu všeobecného súdu o náhrade trov konania, ústavný súd podčiarkuje, že toto rozhodovanie je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. 9. 1997).

V prípadoch, keď sťažovatelia namietajú porušenie svojich ústavou garantovaných práv rozhodnutím všeobecného súdu týkajúcim sa náhrady trov konania, je ale ústavný súd vzhľadom na svojej ústavne postavenie vo svojej doterajšej judikatúre nanajvýš zdržanlivý, keďže problematika trov konania má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba celkom výnimočne, napr. keď zistí, že v posudzovanej veci došlo k extrémnemu zásahu do základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces), alebo ak zistí, že zároveň došlo k neprípustnému zásahu aj do iného základného práva (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Vychádzajúc z uvedeného koncepčného východiska a riadiac sa aj princípom minimalizácie zásahov do právoplatných rozhodnutí iných orgánov verejnej moci

(napr. IV. ÚS 303/04, I. ÚS 55/2011), ktorého sa vo svojej rozhodovacej činnosti dôsledne pridržiava, ústavný súd v rámci predbežného prerokovania rámcov preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu.

Z § 146 ods. 1 písm. c) OSP vyplýva, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie... bolo zastavené.

Podľa § 146 ods. 2 OSP ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca.

Podľa § 147 ods. 1 OSP účastníkovi alebo jeho zástupcovi súd uloží, aby uhradili trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, ak ich spôsobili svojím zavinením alebo ak tieto trovy vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila.

V súlade s § 150 ods. 1 OSP ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí, ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Ústavný súd v nadväznosti na argumentáciu sťažovateľky poukazuje na relevantnú časť napadnutého uznesenia krajského súdu, v ktorej sa uvádza:

„Ak došlo k zastaveniu konania, zásadne žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku. Len výnimočne podľa § 146 ods. 2 O. s. p. možno niektorému z účastníkov uložiť povinnosť nahradiť druhému z účastníkov trovy zastaveného konania, a to podľa § 146 ods. 2 prvej vety O. s. p. tomu z účastníkov, ktorý zaviniť, že konanie muselo byť zastavené a podľa § 146 ods. 2 druhej vety O. s. p. odporcovi v prípade, ak pre jeho správanie bol vzatý späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne.

Zákonným predpokladom pre vyslovenie povinnosti nahradiť trovy konania podľa § 146 ods. 2 druhej vety O. s. p. je jednak dôvodne podaný návrh, ale tiež správanie sa

odporcu (žalovaného), pre ktoré sa stal návrh po jeho podaní bezpredmetným. Pritom dôvodnosť podania návrhu sa posudzuje procesne, preto nie je rozhodujúce, aký by bol výsledok konania, keby nedošlo k späťvzatiu žaloby. O dôvodnosti podania návrhu treba preto uvažovať z hľadiska vzťahu výsledku správania odporcu k požiadavkám navrhovateľa, čo znamená, že návrh je podaný dôvodne najmä v prípade, kedy odporca po začatí konania nárok navrhovateľa uspokojí, resp. splní požiadavku navrhovateľa bez toho, aby o veci (meritórne) rozhodol súd, a to aj vtedy, ak by odporca uspokojil navrhovateľa, hoci k tomu nemal právnu povinnosť. Ak má byť teda také správanie, ktoré spôsobilo zastavenie konania, ísť na ťarchu odporcu, musí ísť o procesnú situáciu, kedy sa odporca zachoval v intenciách žalobného návrhu (petitu), pričom medzi správaním odporcu a žalobným návrhom musí byť vecná spojitosť. V takom prípade má navrhovateľ právo, aby mu odporca nahradil trovy, ktoré účelne vynaložil na uplatňovanie svojho práva.

Zavinenie v zmysle citovaných ustanovení možno posudzovať len z procesného hľadiska, nie podľa hmotného práva, lebo potom by išlo o posúdenie dôvodnosti žaloby vo veci samej, to znamená, že by už po zastavení konania súd ďalej skúmal dôvodnosť nároku vo veci samej. Preto ak žalobca vzal späť žalobu z procesného hľadiska zásadne platí (ak nejde o prípad ustanovenia § 142 ods. 2 druhá veta O. s. p.), že zaviniť, že konanie muselo byť zastavené a je povinný preto nahradiť jeho trovy.

V danej veci žalobca vzal žalobu v celom rozsahu späť, preto mu zásadne vznikla povinnosť nahradiť žalovanému trovy zastaveného konania. Túto povinnosť by nemal (a naopak, takáto povinnosť by vznikla žalovanému), ak by sa zistilo v konaní, že žaloba bola podaná dôvodne, že ju žalobca vzal späť len v dôsledku správania sa žalovaného. O tento prípad však v prejednávanej veci - ako to správne uzavrel aj súd prvého stupňa - nejde. Žalobca bez akýchkoľvek pochybností vzal žalobu späť potom, ako žalovaný v rámci odporu proti platobnému rozkazu vzniesol námietku premlčania a žalobca zistil, že ručiteľský záväzok žalovaného v danej veci zanikol dňa 31. 12. 2009. Všeobecne platí, že je vecou žalobcu uplatňovať si svoje nároky, so znalosťou veci (a potrebnej dokumentácie) a je právom žalovaného voči žalobe vznášať akékoľvek, podľa neho relevantné námietky. Výsledkom takéhoto kontradiktórneho procesu môže byť situácia, kedy žalovaný subjekt vznesie námietku premlčania, čomu zodpovedá i výsledok konania, a to buď v podobe zamietnutia žaloby alebo zastavenia konania v dôsledku späťvzatia žaloby.“

K námietke (ne)uplatnenia § 150 ods. 1 OSP krajský súd v napadnutom uznesení uvádza:

„Podľa § 150 ods. 1 O. s. p. ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať. Súd prihliadne najmä na okolnosti, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosti a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril; to neplatí ak účastník konania nemohol tieto skutočnosti a dôkazy uplatniť.

Podľa ustálenej súdnej praxe v prípade, keď sú dané predpoklady pre aplikáciu ustanovenia § 146 ods. 2 O. s. p., nemusí súd priznať náhradu trov konania účastníkovi, u ktorého to prichádza do úvahy, ak dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov podľa cit. ust. § 150. V takomto prípade sa zaoberá súd výnimočnosťou veci, ktorá môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností na strane účastníkov konania treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery toho účastníka, koho by podľa všeobecného ustanovenia stihala povinnosť nahradiť trovy konania, pričom treba vziať do úvahy aj to, či použitím tohto ustanovenia bude dotknutá majetková sféra toho účastníka, ktorý by inak mal nárok na náhradu trov konania.

V danom prípade podľa názoru odvolacieho súdu nie sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov žalovanému, či dokonca pre uloženie povinnosti jemu hrať trovy konania neúspešnému žalobcovi. Neobstojí argumentácia žalobcu poukazujúca na konanie žalovaného v iných súdnych sporoch. Je vecou žalovaného, akú obranu zvolil v prebiehajúcim konaní, bez ohľadu na jeho postup v iných konaniach nemôže ísť na jeho ťarchu fakt, či žalobca, ako postupník vedel (či nevedel) o existencii dodatku k zmluve o sprostredkovaní úverov zo dňa 10. 1. 2006. Ako už bolo uvedené, žalobca vzal žalobu späť a tak z procesného hľadiska zaviniť, že konanie muselo byť zastavené.“

Krajský súd sa v napadnutom uznesení zaoberal aj vylúčením aplikácie § 147 ods. 1 OSP, pričom v tejto súvislosti sa v ňom uvádza:

„V danej veci nebolo možné aplikovať ani ust. § 147 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého účastníkovi alebo jeho zástupcovi súd uloží, aby uhradili trovy konania, ktoré by inak neboli

vznikli, ak ich spôsobili svojím zavinením alebo ak tieto trovы vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila.

Predmetné ustanovenie rieši situácie, kedy zásada náhrady trov konania podľa pomeru úspechu nemusí zodpovedať spravodlivej úprave vzťahov a umožňuje, aby bez zreteľa na úspech v konaní hradil trovы konania ten účastník (alebo jeho zástupca), ktorý vznik týchto trov spôsobil svojím správaním alebo tieto vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila. Rozhodnutie podľa tohto ustanovenia pritom nie je časovo viazané na rozhodnutie vo veci samej a súd podľa neho môže rozhodnúť kedykoľvek v priebehu konania.

Odvolací súd má za to, že s prihliadnutím na procesný výsledok konania (zastavenie konania) § 147 ods. 1 O. s. p. na vzťah žalobcu a žalovaného pri rozhodovaní o trovách konania použiť nemožno, keď v tomto štádiu konania nemožno robiť závery (vyvodzované žalobcom), že žalovaný vznik trov zavinił svojím správaním.“

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že krajský súd ho primeraným spôsobom odôvodnil, pričom v ňom obsiahnutý výklad a aplikáciu príslušných právnych noriem nemožno hodnotiť ako arbitrárne, t. j. také, ktoré by predstavovali popretie ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd považuje preto napadnuté uznesenie krajského súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné.

Súčasťou sťažostnej argumentácie sťažovateľky je aj výhrada, že krajský súd úplne odignoroval jej námietku, ktorou sa domáhala primeraného použitia právnych záverov vyplývajúcich z uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 169/05 z 25. augusta 2005, ktoré sú podľa jej názoru aplikovateľné aj na prerokúvanú vec, v dôsledku čoho došlo k porušeniu jej ústavou garantovaných práv.

Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou predovšetkým zdôrazňuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd

prítom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

Ústavný súd tiež pripomína, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, bod 29; Hiro Balani proti Španielsku z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis proti Grécku z 29. 5. 1997; Higgins proti Francúzsku z 19. 2. 1998).

Zo sťažovateľkou označeného uznesenia sp. zn. I. ÚS 169/05 z 25. augusta 2005 vyplýva, že ústavný súd sa v ňom stotožnil s právnym posúdením všeobecného súdu, podľa ktorého za ďalší špecifický prípad žalovaným zavineného zastavenia konania možno považovať aj zastavenie konania na základe späťvzatia žaloby z dôvodu, že žalobkyňou uplatnený nárok v skutočnosti ani nevznikol. Predmetom konania v označenej veci pred všeobecným súdom bol nárok poisťovne vyplývajúci z poisťného vzťahu medzi ňou a fyzickou osobou, na základe ktorého poisťovňa (žalobkyňa) požadovala od žalovaného (fyzická osoba) zaplatenie nedoplatku poisťného havarijného poistenia a poistenia pre prípad odcudzenia motorového vozidla. Všeobecný súd posudzoval vec pri rozhodovaní o náhrade trov konania procesne, pričom dospel k záveru, že žalovaný je povinný nahradiť trovy konania žalobkyňi, keďže zaviniť, že žalobkyňa vzala žalobu späť v dôsledku neoznámenej skutočnosti o predaji motorového vozidla, pričom táto povinnosť pre žalovaného vyplývala

priamo zo všeobecných poistných podmienok poisťovne, podľa ktorých poistenie zaniká okrem iných dôvodov aj ukončením užívania poistenej veci. Túto skutočnosť bol poistený povinný oznámiť poisťiteľovi písomne a predložiť o tom preukázateľný doklad.

Ústavný súd nemá dôvod spochybňovať svoj právny názor vyslovený vo veci sp. zn. I. ÚS 169/05 o tom, že za ďalší špecifický prípad žalovaným zavineného zastavenia konania možno považovať aj zastavenie konania, ku ktorému došlo na základe späťvzatia žaloby z dôvodu, že žalobcom uplatnený nárok v skutočnosti ani nevznikol. Tento názor je však v plnom rozsahu aplikovateľný len za predpokladu, že žalobca o objektívnej skutočnosti, pre ktorú sa mohol dôvodne domnievať, že spôsobila zánik ním uplatneného nároku, nevedel (nemohol vedieť) a žalovaný mal povinnosť mu túto skutočnosť oznámiť (napr. vychádzajúc z poistných podmienok poisťovne). Práve chýbajúca povinnosť oznámiť skutočnosti spôsobujúce zánik uplatneného nároku predstavuje tú skutočnosť, v dôsledku ktorej je vec sťažovateľky odlišná od tej, ktorá bola predmetom ústavného prieskumu v konaní vedenom pod sp. zn. I. ÚS 169/05. Táto skutočnosť zároveň spôsobuje, že „ignorovanie“ námietky sťažovateľky o povinnosti prihliadať na právny názor vyjadrený ústavným súdom v napadnutom uznesení krajského súdu nemôže sama osebe zakladať relevantný dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Navyše, ústavný súd považuje za spochybniteľný aj názor sťažovateľky o chýbajúcej objektívnej možnosti zistiť, či ručiteľský záväzok žalovanej v 3. rade (ne)existuje. Následkom postúpenia pohľadávky na sťažovateľku (postupníka) na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo 6. februára 2013 táto nastúpila do právnej pozície pôvodného veriteľa (██████) a od tohto momentu požívala všetky práva postupcu, avšak bez zmeny obsahu pôvodného záväzku, ktorý sa postúpením nezmenil. Na tomto závere nemení nič ani to, že zmluvu o postúpení pohľadávok zo 6. februára 2013 vypracovala (ako to sama sťažovateľka tvrdí, pozn.) žalovaná v 3. rade. Aj napriek tomu, že „všetky podklady týkajúce sa postupovaných pohľadávok“ predkladala sťažovateľke výlučne žalovaná v 3. rade, sťažovateľke nebránilo nič v tom, aby sa so zisťovaním ďalších informácií a predkladaním relevantných listín obrátila priamo na pôvodného veriteľa, teda postupcu,

s ktorým zmluvu o postúpení pohľadávok v konečnom dôsledku uzatvárala a s ktorým bol 10. januára 2006 uzatvorený aj dodatok č. 1 k zmluve o sprostredkovaní úverov na bývanie č. 2/2004 (podľa tohto dodatku sa právny predchodca žalovanej v 3. rade zaviazal plniť podľa ručiteľského vyhlásenia obsiahnutého v dohode o ručení len do 31. decembra 2009, pozn.). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že účelom ručenia ako klasického zabezpečovacieho prostriedku záväzkov je prevzatie povinnosti ručiteľa uspokojiť pohľadávku veriteľa, v prípade že tak neurobí dlžník. Je preto logické, že s prihliadnutím na právne postavenie žalovanej v 3. rade (ručiteľka) a jej záväzkov plniť v prípade, že neplní dlžník, sa zánik ručiteľského záväzku vyplývajúci z dodatku č. 1 k zmluve o sprostredkovaní úverov na bývanie stal súčasťou jej argumentácie, ktorou sa proti veriteľke (sťažovateľke) bránila.

Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že krajský súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní (o nároku na náhradu trov konania) dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktorý stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05).

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia krajského súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a ktoré nemožno považovať za arbitrárne (podobne aj m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04). Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva a za uvedenej situácie nemá ani dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Ústavný súd nezistil, že by napadnuté uznesenie krajského súdu vykazovalo z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by zakladali dôvod na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne práva podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2015